

Hermeneutika

Hermeneutika byla původně a je někdy dosud chápána jako jakási pomocná věda, sloužící především teologii a filologii. To je ovšem nepřipustná redukce, protože ve skutečnosti jde o disciplínu velmi rozsáhlou a do hloubky jdoucí, totiž o disciplínu filosofickou (a každá filosofická subdisciplína musí zůstat celou filosofií, jinak přestává být filosofickou vůbec). Vše souvisí se správným chápáním toho, co to vlastně je slovo (a také jazyk, mluva, řeč atd.). Tak, jako smyslové orgány nám nemohou podávat samotnou skutečnost, nýbrž poskytují nám jen zprávy o tom, jak jsou s to na onu skutečnost reagovat (obvykle se mluví o tom, jak ona skutečnost na naše smysly „působí“), ani poslouchání nebo čtení nějakého slovního projevu nám nemůže podat samotný smysl promluvy nebo zápisu. Hermeneutika je proto nutně také teorií toho, jak je vůbec možno sdělovat „smysl“, pochopený jedním člověkem, člověku druhému. Ale ani tím ještě úkoly hermeneutiky nekončí: někdy je přece možno pochopit (anebo se o to alespoň snažit, pochopit) jisté skutečnosti jako něco sdělující či o něčem nás informující, aniž bychom vůbec předpokládali nějaký úmysl, něco nám sdělit. V tomto smyslu pak jakákoliv skutečnost – a tedy nikoliv pouze promluva nebo zápis – mohou něco „vypovídat“, i když nepochybně jen v prostředí (ve světě) smyslu, ve světě významů, ve světě souvislostí „logických“ (čímž nesmíme myslet pouze na formální souvislosti, o něž se zajímá tradiční logika). V tomto smyslu každá skutečnost může být chápána jako něco nám sdělující, něco „vypravující“ – tak jak to známe ze žalmů (19,2; 50,6- 69,35- 89,6- 97,6- 148,4- aj.)

(Písek, 940327-2.)